

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av karl IX:s jaktpaviljong, Mariebergsskogen, Karlstad

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2024

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2024). *Dendrokronologisk analys av karl IX:s jaktpaviljong, Mariebergsskogen, Karlstad*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2024:53). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

23 Juni 2024

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2024:53
Anton Hansson & Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV KARL IX:S JAKTPAVILJONG,
MARIEBERGSSKOGEN, KARLSTAD

Uppdragsgivare: Bygg & Hantverk i Karlskoga AB, Valåsen 308, 691 94, Karlskoga

Org.nr: 556912-1923

Kontaktperson: Daniel Eriksson, info@lobergsfalla.com

Område: Värmland **Prov nr:** 73338-73343 **Antal borrhov:** 6

Dendrokronologiskt objekt: Byggnaden är flyttad från Kummelön väster om Kristinehamn till Mariebergsskogen

Resultat dendro:

Dendro nr:	Provnr; Beskrivning	Trädslag	Antal år (1 radie om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Egenålder ±10;
73338	1; vägg B varv 4	Tall	46	Sp 30, W	1731	V 1731/32	65
73339	2; vägg B varv 7	Tall	37	Sp 27, W	1731	V 1731/32	60
73340	3; vägg C varv 9	Tall	42	Sp 31, W	1731	V 1731/32	65
73341	4; vägg D varv 4	Tall	39	Sp 29, W	1731	V 1731/32	65
73342	5; lanternin C varv 2	Gran	49	W	1731	V 1731/32	70
73343	6; lanternin A varv 2	Gran	42; 2	W	1731	V 1731/32	60

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Det undersökta virket är avverkat **vinterhalvåret 1731/32** vilket tyder på att byggnaden är uppförd 1732 eller något enstaka år därefter.

Vi var särskilt vaksamma för indikationer på dateringar kring sekelskiftet 1500/1600 utan att finna några sådana. Det kan förekomma virkesrester av en äldre byggnad i den ”nya byggnaden” som bestämt dess namn, exempelvis på Kulturen i Lund står ”Dackestugan” där allt väggvirke är avverkat vinterhalvåret 1711/12 utom en mellanvägg vars virke har rätt avverkningstid, vinterhalvåret 1516/17. Man kan därför hålla ögonen öppna för virkesmässiga avvikelser i ett annars homogent virkesbestånd i byggnaden.

Virket korrelerar väl inbördes vilket tyder på att det är hämtat från ett gemensamt skogsområde. Högst korrelation fås mot tidigare undersökt virke på Värmlands Säby gård, ca 25 km sydsydost om Kummelön (paviljongens ursprungliga plats). Övriga höga korrelationer fås mot regionala värmländska, närkingska och västgötska referenskronologier. Sammanvägt tyder detta på att virket är avverkat inom en radie på 50 km från Kristinehamn, möjligen helt lokalt.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet

Vid extern kommunikation av resultaten i den här rapporten önskas omnämnande av laboratoriet.

Vid referens till rapporten: *Hansson, A. & Linderson, H. 2024. Dendrokronologisk analys av Karl IX:s jaktpaviljong, Mariebergsskogen, Karlstad. Nationella laboratoriet för vedanatomi och dendrokronologi rapport 2024:53. Lund: Lunds universitet.*